

[*Din kaded it-tieni premju*]

## “GHAL PAJJIZU”

“Gej fl-aħħar Liez—aruh x’jogħtor!”

“Għall-erwieh Matt; tuf li kent xbajt għal killex nistennieh.”

U tassew, Gorg kien deher hiereg minn go sqaq dejjaq kemm iġhaddi hu u iehor daqs nofsu. Hbiebu t-tnejn dlonk marru jilqgħuh b’geddum imdendel sa’ zaqqhom.

“Kemm tuf taġmilhem il-bćejjeċ, haqqek nofs — hej,” Liezju gengimlu.

Helline nistennewk xi siegħa oħra, anqas li kent hiereg flok il-kappillan,” ċanfru Matti, iġhaġġel quddiem.

Gorg nefah bil-qawwi u wegibhom: “Tridux tħelluni, għax għandu jkun bil-għawg ġejja l-lum. Tafux illi minħabba l-mara u l-bniet għal naqra ltqajna dis-sena. Nirrahom isiru krietel tal-imbit! bilfors riedu joħorgu miegħi.”

“Għaġġel Gorg f’ġieħ kemm-il qaddis hemm,” Matti rassu.

“Isma x’iġhidlek — mela m’intix taruni bix-xedd? Htudli saqajja! Mn’Alla li l-mahanqa għamiltha tnejn. U ma nufx kif ser nispiċċuha mal-ġlekk—qiegħed inħossni mkeffen go fih!”

Liezju jiflih minn taħt għajnejh qallu: “Ent x’ridtha l-libsas tat-tieg. Kieku ridna nilbsuha, tgħid ma għandniex waħda? Aħjur bqajt ħafif bhulna.”

“Hekk fettilli Liez. Għal tar-raħal mhux dawn bess neħli, imma deheb il-mara wkoll. Tantx tgħaġġlu l-aħwa, aħsbu daqs-xejn fija.”

Jinstemgħu jieħdu flimkien il-musketterija u l-banda, Matti u Liezju ħarbu bħal mita jaħharbu ż-żwiemel ta’ fuq it-tluq. “Tir Gorg jekk trid taruh hiereg dis-sena,” laħqu qalulu, biss.

U ma kenux hasbu ħażin, għaliex f’dak il-hin sewwa San Gorg ta’ Hal Qormi feġġ fil-bieb tal-Knisja. Dak in-nhar kienet il-festa kbira tiegħu.

\* \* \*

Gorg ried kieku jilħaq il-sħabu, iżda miskin sab ruħu miexi fuq il-labar. Pass li hu pass ma setaġħx imidd minngħajr ma jogħtor u jtkerrah bl-uġiġħ. Jekk tah il-biki kellu għalfejn. “Ara... araw... kif ser nitlef l-aħjur, qatt ma nuf li ġruli hekk.” beda jreden.

L-inbit li kien legleg fuq il-fenek ta’ nofs in-nhar ħassu tiela għal rasu mill-ġdid, l-aktar xħin rà li hbiebu kienu għabu minn quddiemu u l-ħafna Qormin oħra jħalluh warajhom. Ma damx wisq ma ntilef fi tbaqbiqa li għamlitlu demmu ilma u ħarġitulu għaraq kiesaħ. Bilfors kellu jaqa’ fuq għatba ta’ bieb

jieħet lilu in-nifsu talli wara għoxrin sena, jew aktar, mar iċaq-  
laq ix-xedd minn taħt is-sodda.

Tfajjel żmargass għadda jġri waqt li Ġorġ kien qiegħed  
jithabat ma' xkielu, waqaf quddiemu jżomm żaqqu bid-daħk.

B'min ent tidħak—ewwilla bija?" staqsieh Ġorġ iġħażżaż  
snienu. "Trid x tmur tidħak b'kemm għandek u jista jkellek."

Min għandi ma jilbix iż-żarbun bil-maqlub b'ħalek," it-  
tfajjel wiegħbu, jidħak iżjed bil-qalb.

L-ewwel żarbuna meħlusa minn riġel Ġorġ taret għal ras it-  
tfajjel. Ix-xorti riedet li ma laqtux biha, għaliex b'daqqa ta'  
barkun b'hal dak kien żgur imiddu tal-post. Wara li "qala' ż-  
żarbuna l-oħra u l-glekk, ġabar kollox u telaq jġri bihom l-ura  
lejn sqaqu. Biex żmien ma jitlifix, malli ħabbat, xeħet it-tagħ-  
bija fuq il-għatba, iħalli 'l xi ħadd minn tad-dar jieħu ħsiebhom.

\* \* \*

F'kemm trodd salib Ġorġ kien quddiem il-qaddis tar-raħal  
tiegħu, ma' rassa Qormin xorbana, fuq spalliet Liezju u Matti,  
ixejjer flixkun inbid u jgħajjat: "Viva missier il-Qriema. Ħadd  
ma jaġħmlilna xejn. Viva tal-pajjis bess."

Ma' kull erba' passi, it-tlitt iħbieb bdew jaqbzu ġol-eqreb  
ħanut tax-xorb u jerggħu malajr jiddeffsu fejn kienu jrejjħu  
l-grusa tal-inbit. Aktar ma n-nies iħarsu lejhom, ħalli għalihom  
biex juru li huma kienu l-iżjed tlieta ta' ħila; imma jekk qatt  
kellu jingħata l-palju ħadd ma kien itellfu 'l Ġorġ.

Nofs it-triq il-vara kienet għadha ma għamlithiex u Ġorġ,  
sponża kemm kien, ġa kien qiegħed jara kollox jinqaleb ta' taħt  
fuq u jisma kollox damdima waħda. Minn saqajh kien ġa mar  
b'hal ma ġa kien nħanaq.

\* \* \*

Imma kellkom bzonn kontu hemm intom stess f'dak il-waqt,  
biex taraw kif inbidel u ddrizza Ġorġ malli għajnejh waqgħu  
fuq gemgħa bdiewa Żebbugin deħlin mit-triq l-oħra. Wiċċu  
minn aħmar nar sar aħdar ħaxixa. U donnu f'siġtu beda jgħan-  
naq 'il Liezju u 'l Matti, iġħajjat fil-waqt li ż-Żebbugin daħlu  
għalihom.

Huma t-tlieta kienu l-ewwel li, b'Ġorġ quddiem, ġew wiċċ  
imb'wiċċ mal-akbar għedewwa ta' Ħal Qormi. Hemm kienu issa,  
x'sejjer jinqala' tgħid?

"Għalfejn dħaltulna f'pajjisna?" staqsa Ġorġ għal darba  
tnejn, itemtem, jaġħsar għajnejh u mill-ġdid jixxengel daqs  
qasba fir-riħ.

Ħlief b'ħars ikraħ iż-Żebbugin ma wegħbux.

"Jew biex tergħu titilqulna l-għasufar tal-bejt ġol-knisja?"  
Ġorġ zied, issa jdaħħal subajh il-kbar taħt il-qatgħa tas-sidrija.

Zebbuġi fih tawru qabeż: "Biex nitfgħewlkem in-nora fl-ilma mbierək."

"Kif għamiltulne intom," rabat fil-ħin Zebbuġi ieħor.

"Ewwilla biex turu li ma tibżgħewx minna?" daħal Matti, inaddaf idejha minn baġħal tal-ħarrub.

"Dan żgur—mela aħna nibżgħew mill-btiet tal-inbit," wiegħbu ieħor minn ta' Haż-Zebbuġ.

Ixammar il-kmiem tal-qmis Ġorġ staqsihom bil-herra kemm iġħoddu għall-imħatra li joħorġu minn raħlu bil-ponnijiet u bis-saqajn.

Għal din iż-Zebbuġi t-tawru baram mustacćeih. "Aħjur ma neħdux għalikem, għax nofs in-nhar daqq." wiegħbu.

Ġorġ, imdawwar b'Qormin bla għadd lesti għalli jinqala', fetah il-bieb bearah. Ma halliex xagħira f'ġisem iż-Zebbuġin li ma għajjarhomx biha, izejjen kif jidhiru hu xi tnejn il-hawn u l-hinn. Mela x'jaġħmel, huwa Ġorġ kien iridha tal-aktar Qormi li jiġġennen u jaqbeż għal pajjisu!

Bħal Ġorġ għamlu Liezju n Matti; u nbaġħad kemm-il Qormi kien halla l-vara biex jissieħeb fil-ġlieda. Il-micća li qabbad Ġorġ kienet qiegħda tagħmel tagħha. Kien jonqos biss, u ma nafx kif le, li jerfġhu idejhom.

Li jidħlu miġmugħin f'San Ġorġ, iż-Zebbuġin kienu jafu li kien l-akbar nibxa għall-Qormin. U minn fuq iwiegħuhom iebes ukoll! Tassew li għalhekk daħlulhom, imma kienu nsew li għal kull wieħed minnhom sejr in isibu mitt Qormi sħun. Biex iħaqquha ma' ta' San Ġorġ dak in-nhar riedu jdaħħlu magħhom sal-klieb u l-qtates; mhux huma biss—bilkem tletin ruħ. Għal dik id-darba raw li jaqblilhom idawru denbhom u jbewġu kif jistgħu qabel ma l-qiegħa tishon iżjed.

\* \* \*

Mitluf bl-inbit u bl-imħabba għal pajjisu, ilsien u ma jaqta xejn, Ġorġ baqa' sejjer ikećei liż-Zebbuġin sa' tarf ir-raħal. L-imsejken ma kienx intebaħ li l-Qormin li kellu miegħu fil-bidu issa, bis-saħħa tal-pulizija, kienu reġġu marru jgħajtu quddiem il-vara.

Balleć hekk kienu qgħed jistennew ta' Haż-Zebbuġ—jaġħmilha tal-qalbieni ż-żejjed. Hasbuha li ma għandhomx jitniffu jew jieqfu qabel ma jiġu fi triq imwarrba. U mita ġew f'waħda dlonk dawruh qagħqa. Dak iż-Zebbuġi t-tawru, b'daħka qarsa tinbaram ma' xofftejh, kejjillu waħda fuq moħħu li sabbtu maż-Zebbuġi ta quddiemu.

Ġorġ ġibed in-niexfa minn ħziemu. Beda jdur f'nofshom donnu raddiena. Imma malajr inqala' min jaħtafħielu u jarmi-hielu gol-għalqa minn flok ma jħanxarlu għonqu biha.

Il-biża' ġagħlu jara kollox jiċċara issa. U jsib ruħu żarmat u waħdu Qormi, għalkemm maħnuq, ried kieku jgħajjat iktar milli kien għajjat mal-vara. Igħidlek jeħlisha, miskin.

Jista' jaqla gargih Ġorġ! La Matti, la Liezju u l-ebda Qormi ma kien ħsiebu fih, aħseb u ara kemm jisimghu l-ħanqa tiegħu minn dak il-bogħod kollu. Huwa dak il-ħin San Ġorġ kien wasal biex jidħol għal sena oħra!

"Irgiel..... ħbieb... jien," inbagħad tħajjar isejjaħ 'l akbar għedewwa tiegħu.

X'irġiel irġiel—xi ħbieb huma! Mhux issa, wara li waħdu żzattat biex iħallas il-laħam tal-Qormin kollha.

Daqqa wara l-oħra, bla għajjat u tferfix xejn, kull Żebbuġi messu tnejn jew tlieta sehmu. Ħabibna Ġorġ ma damx wisq ma sab ruħu jitmiegħek mal-qiegħa tal-art, aktar mejjet milli ħaj, jokrob: "Ajma għajni... basta għal tal-pajjiż. Ajma moħħi... ajma x-xedeq..... basta għal... għal Ħal Qormi. Ajma... a, aj...ma...a."

VERLOM

(NAZ. CARABOTT)